

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/17933,Otwarcie-wystawy-Minelo-sto-lat-19092009-Kilka-obrazow-z-zycia-gen-Elzbiety-Zawa.html>
25.04.2024, 20:07

Otwarcie wystawy „Minęło sto lat... (1909-2009). Kilka obrazów z życia gen. Elżbiety Zawackiej” - Gdańsk, 27 września 2012

27 września br. (w czwartek) br. w Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 21 w Gdańsku (przy ul. Marusarzówny 10) o godz. 12.00 została otwarta wystawa pt. „Minęło sto lat... (1909-2009). Kilka obrazów z życia gen. Elżbiety Zawackiej”. Otwarcia dokonała Marzena Kruk, naczelnik pionu archiwalnego gdańskiego oddziału IPN, a w tematykę wystawy wprowadził uczniów i nauczycieli dr Michał Sempołowicz, kierownik referatu edukacji w pionie naukowo-edukacyjnym gdańskiego oddziału IPN.

Wystawa prezentowana będzie w szkole do 12 października br. (dla osób z zewnątrz będzie ona dostępna we wtorki i czwartki w godz. 15.30-17.00).

* * *

Elżbieta Zawacka urodziła się 19 marca 1909 roku, a zmarła 10 stycznia 2009 roku w Toruniu. W latach 30. ubiegłego wieku była zaangażowana w działalność Przysposobienia Wojskowego Kobiet. We wrześniu 1939 roku była żołnierzem Kobiecego Batalionu Pomocniczej Służby Kobiet, walczyła w obronie Lwowa. Od końca 1940 roku działała pod pseudonimem „Zo” jako kurierka AK w Warszawie. Ponad sto razy przekraczała granice okupowanej Polski, przynosząc na Zachód wiadomości i meldunki. Najśłynniejszą misję odbyła w 1943 roku do Londynu, przewożąc materiały dla gen. Władysława Sikorskiego. Wróciła do kraju drogą powietrzną, skacząc ze spadochronem i zyskując tym samym sławę jedynej kobiety „cichociemnej”. Po wojnie angażowała się w działalność antykomunistyczną. W 1951 roku została skazana na 10 lat więzienia; wyszła na wolność na fali odwilży w 1955 roku. Od lat sześćdziesiątych gromadziła materiały do dziejów Armii Krajowej. W 1990 r. założyła Fundację Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu (obecnie Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet), była jednym z inicjatorów i założycieli Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Zawacka w 2006 r. została mianowana generałem brygady, jako druga kobieta po Marii Witek. Była odznaczona Krzyżem Virtuti Militari, pięciokrotnie Krzyżem Walecznych oraz Orderem Orła Białego.

Wystawa została dofinansowana przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Gminę Miasta Toruń i Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.